

ZASTÁVKY
POVÍDAČKY ZE ZASTAVÁRNY SNŮ

ONDŘEJ MORAVEC
MARIANA FRANCOVÁ

ZASTÁVKY
Povídačky ze zastavárny snů

Text © Ondřej Moravec, 2019
Illustrations © Mariana Francová, 2019
Layout © Tereza Šmídová, 2019
© POP – PAP, 2019
ISBN 978-80-907386-6-9

NA SLOVÍČKO KE KUNOVI

„Ale no jo, pořád, už to hledám, počkej chvílku,“ ozve se zpoza pultu. Možná jste si toho ještě nestihli všimnout, ale nacházíte se v zastavárně. Velmi neobvyklé zastavárně. V regálech a vitrínách tu leží místo všemožného harampádí nekonečná řada barevných skleněných lahviček. A v každé z nich sedí buď nějaký malý předmět, nebo vzkaz naškrábaný na kus papírku.

Za skleněným pultem, který je pomalovaný stovkami různých obrázků a symbolů, čouhají vysoké natupírované modré vlasy místního obchodníka. Jeho jméno vlastně nikdo nezná, ale říká se mu Kuna.

„Tak, tady to mám, to budeš mrkat,“ zahlolí výstřední hubený pankáč. Kuna ve svém doupěti shromažďuje příběhy. Zapomenuté a zatoulané povídačky o těch nejniternejších snech, fantaziích, přáních a jejich majitelích. A zvědaví návštěvníci, jako jste vy, si sem chodí tyhle příběhy poslechnout.

„Takže, co tě dneska čeká, jo? Nejdřív se podíváme za jedním klučinou, Arjim, který na severním pólu sázel zmrzliny jako brambory nebo mrkev a který tak moc snil o té nejlepší holce, až z toho málem ztratil rozum. Potom do Číny, a to hned za dvěma kluky – Boem a Chuem. Bo naopak o žádné holce nesnil, chtěl spíš kluka, ale to jeho mamka vůbec nechtěla slyšet. Chu zase uměl malovat magické obrazy, které... No počkej, počkej, to ti nevykecám, však se to za chvílku dozvíš. Potom tě vezmu taky k nám do Čech za Emilkou, Evženií a jejich úžasným Bandaskovištěm, kde se ukrývá celá řada roztodivných potvůrek.

Taky se tu dozvíš, že některé sny a přání, která vznikají ze smutku a žalu, můžou ostatním pěkně zavařit. No a na závěr se podíváme do New Yorku a za Kristiánem, který toužil po tom být někým jiným, než je. A zjistíš, že ne každý knoflík je jenom na zapínání kalhot.“

Kuna vyskládá čtyři lahvičky na stůl před sebou. Vypadá trochu bláznivě, ale neboj se ho, on ani jeho příběhy nekoušou (většinou). Kuna tyhle příběhy sehnal díky tomu, že hodně cestuje po celém světě a nebojí se objevovat radosti i smutky těch druhých. Jeho hrdinové se k němu čas od času vrací a poslouchají znovu své příběhy i příběhy těch druhých. Dělají tak většinou tehdy, když si nejsou jistí sami sebou. Vědí, že u Kuny se opět najdou.

Je už jenom na tobě, do které lahvičky tedy nakoukneš jako první. Otevrou se před tebou příběhy stařečných hrdinů z celého světa, kteří žijí svůj život ve vlastním stínu. Některým jejich sny pomáhají, jiným už tolik ne.

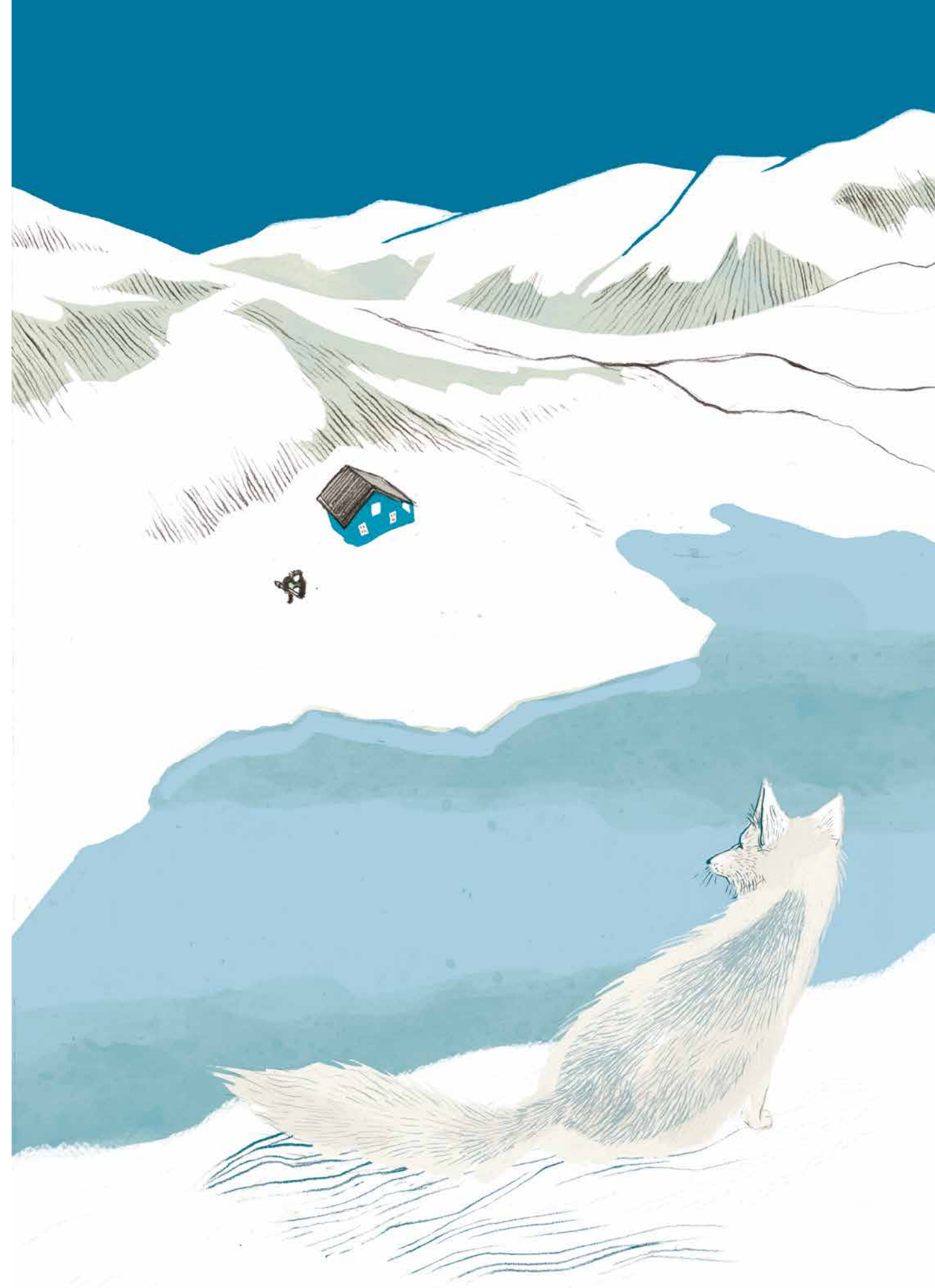
„No tak už koukej začít, musím ještě dneska odjet do Mongolska!“ Nojo, prostě Kuna. Tak hezké čtení!

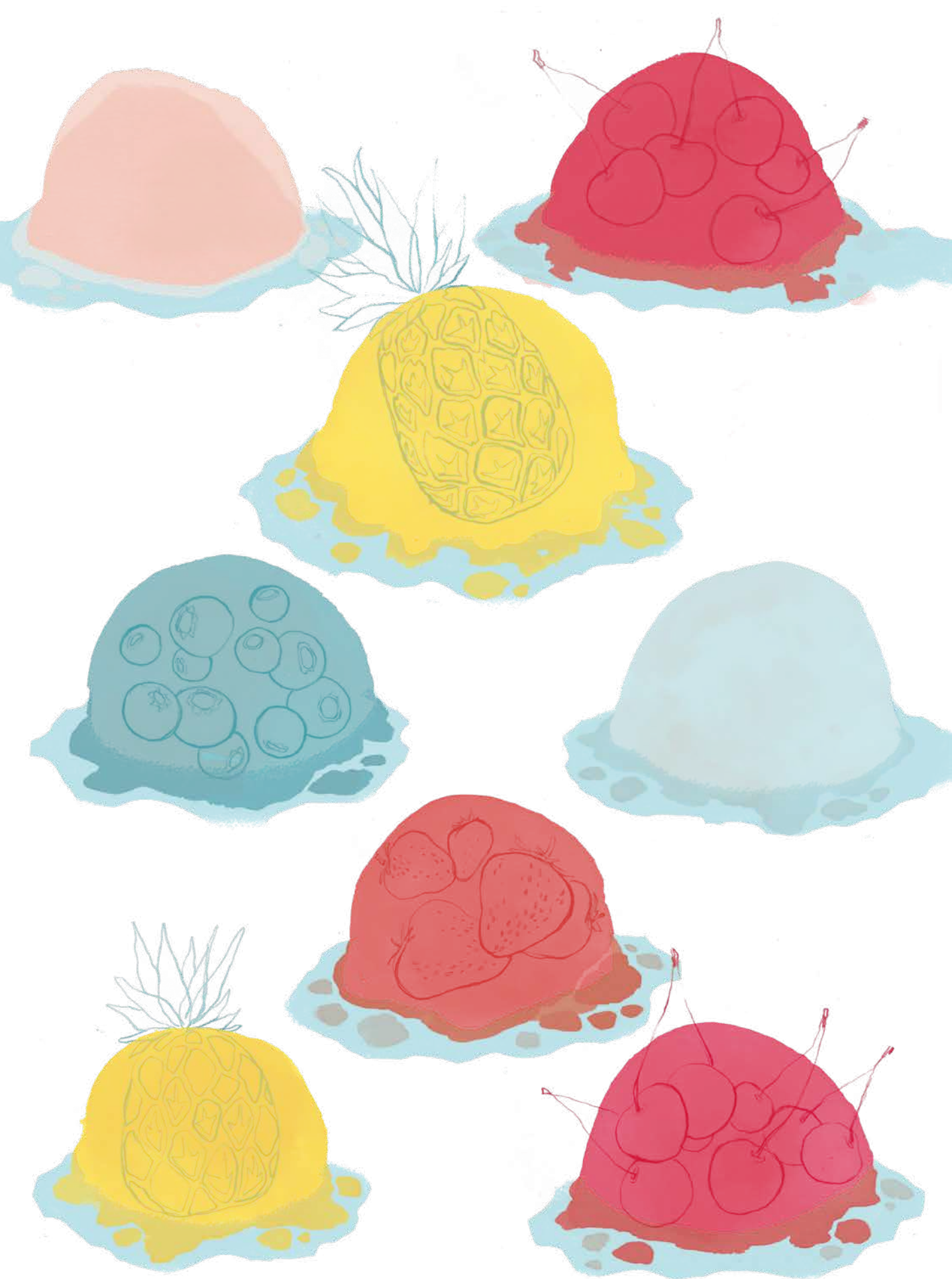
KLUK, KTERÝ
SÁZEL ZMRZLINY

KLUK, KTERÝ SÁZEL ZMRZLINY

Arjalinerk si protřepal svůj huňatý kožíšek, odsunul si kapuci z čela a otřel si pot ze studené kůže. Už třetím dnem vysedával na svém sněžném poli a pečlivě hrabičkami obdělával záhonek, vodou zaléval jeho hrbolkaté linie a čekal, až se konečně z ledové země začnou vztyčovat plody jeho práce. Arji, tak mu zkráceně říkali, byl zemědělec ze severního pólu. V malé chatičce zde žil docela sám. Rodiče mu zemřeli, když byl ještě malý Inuita. Byl ale velmi šikovný, a tak se začal živit jako zmrzlinový zemědělec. Oproti jiným Inuitům, kteří už léta a léta bydleli pohromadě ve vesnicích či městech a žili moderním stylem života, Arji se rozhodl pro život osamoceného psance a žil si postaru v co nejtěsnějším spojení s přírodou. Na svém drobném políčku sázel do sněhových dun kousky ovoce, drtil je, zaléval a po několika dnech sklízel v podobě lahodných zmrzlin zaslouženou úrodu. Své plody pak prodával západním rybářům, kteří s ním handlovali o ovoce na zmrzliny, ryby, tulení maso a kdejaké další suroviny, které si Arji často sám nedovedl obstarat. Rybáři Arjiho nazývali „ananasovým šamanem“. Právě ananasové zmrzliny od něj měli vůbec nejradši. Do běžných sladkostí měly daleko. V člověku totiž probouzely ty nejtajnější sny a aspoň na chvíli je s ovocně ledovou vlečkou nechaly proplouvat mezi ledovci. Arji vždy přiložil ruce na kopeček rodící se zmrzliny, přisunul k ní ústa a cosi jí pošeptal. Rybáři se často Arjiho vyptávali, co že to těm svým zmrzlinkám vykládá, ale Arji jim jen podal ledovou ovocnou kouli a nechal jejich otázky bez odpovědi.

Arji měl malou verandu a na ní několik starých lehátek. Vždy, když rybáři přijeli, rozložil sezení, a pokud zrovna nefoukal ledový severní vítr, společně zde hodovali. Po hostině si samozřejmě pokaždé dali celý kopec zmrzliny. Jeden po druhém si převalovali kusy ledové tříště v ústech a v tu dobu se jejich sny začaly rodit. Mnozí z rybářů snili o tom, jak se vyvalují na slunečné pláži a místo zmrzliny mají v ruce ovocné koktejly, jak v rozpáleném písku hrají volejbal nebo jak se luxusními auty projíždějí po těch nejvelkolepějších městech. Někdy ale snili třeba i o tom, že létají na obrovských orlech a raccích a ve vzduchu prstem kreslí nejrůznější obrazce. Jindy zase chodili přes oceán na nekonečně dlouhém laně a se srandovním paraplíčkem balancovali ve vzduchu, aby nespadli. Arji, když si výjimečně s rybáři zmrzlinu také dal, měl sen skoro vždy stejný. Kolem jeho chatky se začala procházet dívka, která jezdila v závějích na saních se psím spřežením, lovila s Arjim ryby a přikládala do krbu. „Však ji jednou najdeš,“ říkali vždy rybáři, když se její mihotavá a rozmazaná silueta proháněla jako duch kolem nich. Poté se většinou zvedli, popřáli svému ananasovému šamanovi vše nejlepší a na týden zase zmizeli.

Místní lidé se o Arjiho nezajímalí. Již dávno ho odsunuli na okraj společnosti. Co také jiného s člověkem, který v takové zimě vyrábí zmrzlé ovocné koule a doufá, že tím někomu prospěje? Arjimu to nevadilo. Měl jenom svoji bílou lišku Pukiq, která se ale většinu dne proháněla po ledových pouštích a ke svému pánovi se vracela až na večer. A někdy ani to ne, často se zatoulala s nějakým lišákem a byla pryč celé dny. Jednoho dne se vrátila a tahala svůj nezvykle velký bílý pupek po sněhu.

„No ty jsi tomu dala,“ domlouval jí s úsměvem Arji.

BANDASKOVIŠTĚ

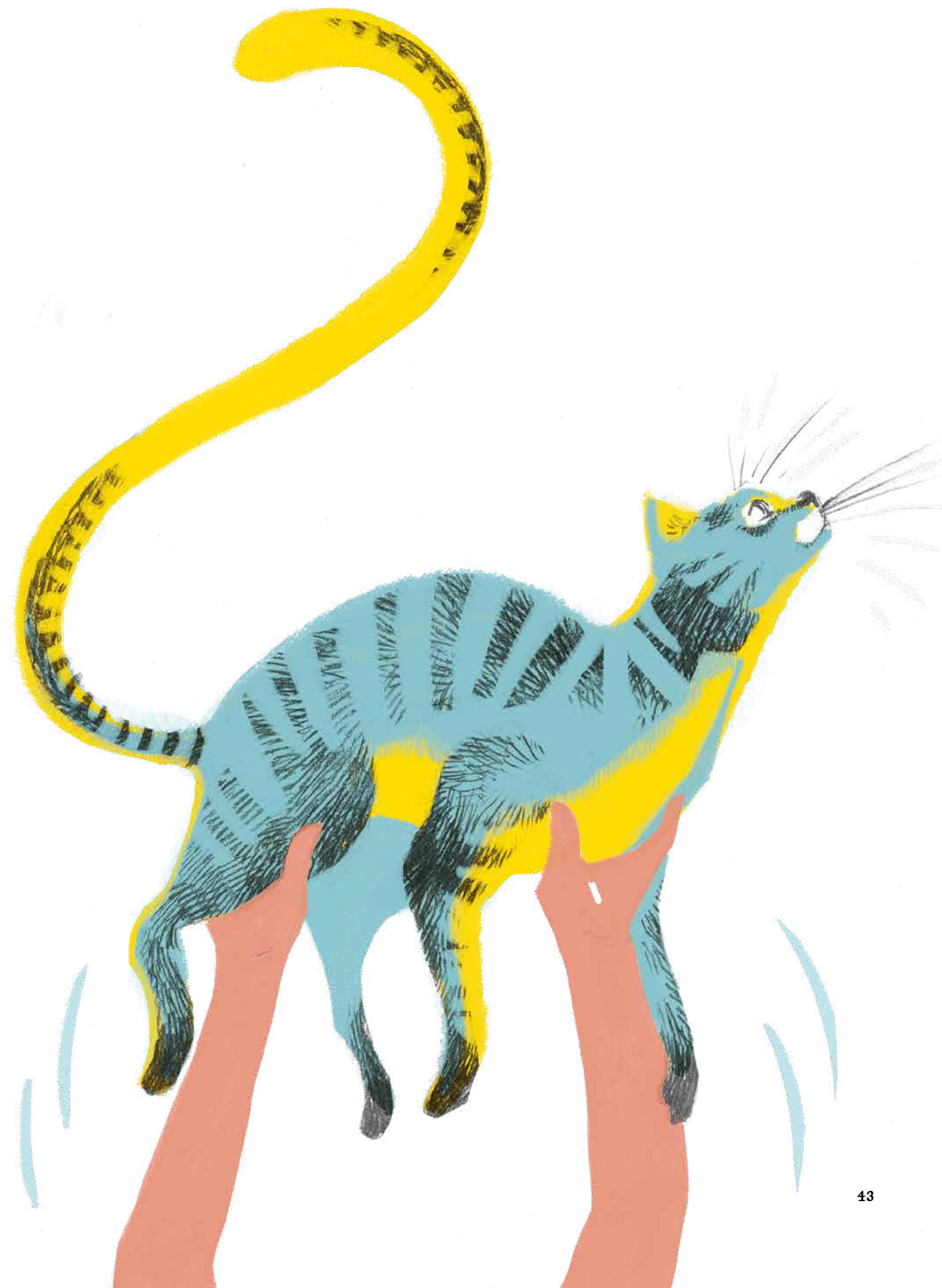

BANDASKOVIŠTĚ

„Raz – mňau, dva – mňau, tři – mňau.“ Evženie dokončila poslední cvik a zhluboka si oddychla. Měla na sobě puntíkaté tílko a kraťasy, čelenku a v rukou držela svou kočku, která nezúčastněně koukala na stěnu před sebou. I když bylo Evženii už skoro 70 let, každé ráno si krátce zacvičila. Činky ji ale nebavily, a tak jako závaží zvedala svou tlustou kočku, které příhodně říkala Či-činka.

Evženie už byla v důchodu. Žila sama v malém domečku poblíž Prahy. Manžel jí už před pár lety zemřel, ale dcera s vnučkou Emilkou ji chodily pravidelně navštěvovat. Emilka měla svou babičku moc ráda. Dost se lišila od běžných babiček. Dělala s Emilkou všechny skopičiny, které ostatní babičky tolik nebavily. Hrály si třeba na princezny robotky, skákaly panáka, který vypadal jako kostra, měnily panenkám hlavičky, oblékaly je do oblečků z listů a hrály si, že je Či-činka loví. Ale hlavně se spolu vydávaly objevovat podivuhodná a tajemná stvoření z Bandaskoviště. To byla země, do které Emilka ráda putovala na výpravy. Vchod do Bandaskoviště se nacházel, celkem očekávaně, v jedné staré bandasce, kterou měla babička pověšenou na zahradě na velké třešni. Dovnitř se ale člověk dostal, jenom když se ponořil do hlubokého snu, jinak to nešlo. Zato tvorečkové z Bandaskoviště sem tam do našeho světa pronikli.

Vedle babičky měla Emilka ještě dalšího dobrého kamaráda. Byl to sousedovic Adam. Hubený blondatý kluk, který se s oběma dobrodružkami rád vydával na výpravy do Bandaskoviště.

Byl to zakřiknutý tichý kluk a vypadalo to, že kromě Emilky a Evženie žádné další kamarády nemá. Emilka ho měla ráda, i když toho moc nenamluvil. V posledních dnech ale jako by se po něm slehla zem. Emilka ho vyhlížela na zahradě za plotem, ale Adam nikde. Jednoho dne se v městečku začaly dít podivné věci. Začalo to tím, že ze všech obchodů zmizely pomeranče. Evženie šla s Emilkou toho dne na nákup a po pomerančích skutečně nebylo nikde ani památky a nikdo nevěděl, co se s nimi stalo.

„Babi, já myslím, že ty pomeranče ukradli Babunové,“ vzdychla Emilka, když i v posledním obchodě našly opět jen prázdný košík od pomerančů. „Babunové, ty neznám,“ zarazila se Evženie.

„Babunové se přeci živí pomerančovou šťávou, vyprávěla jsem ti tuhle o nich.

Mají na nose obrovskou bouli a tu musí pořád naplňovat pomerančovou šťávou, aby přežili. Když náhodou nemají dost šťávy, tak pomalu vysychají, až se sami promění v takový pokroucený pomeranč a ostatní Babuni je sní.”

„A, pravda, už si vzpomínám. No ale, že by museli vzít všechny pomeranče z našeho města? To se mi nezdá,“ odpověděla babička Emilce a koupila jí aspoň pomerančovou zmrzlinu, na kterou Babuni zapomněli.

Další den ale podivná zmizení pokračovala. Když si šla Evženie s Emilkou hrát do parku, všimla si, že místní hudebník, který tu vždy na rohu krásně vyhrával, teď seděl na zemi a nešťastně lomil rukama. „Někdo mi musel ty moje housle ukrást, to není možný. Jediný, co mám, a oni mi to čmajznou.“ Evženie a Emilce se to ale nezdálo. Když se na večer vracely z parku, vzaly to kolem obchodu s hudebními nástroji. A světe div se, ve výloze nebyl ani jeden!

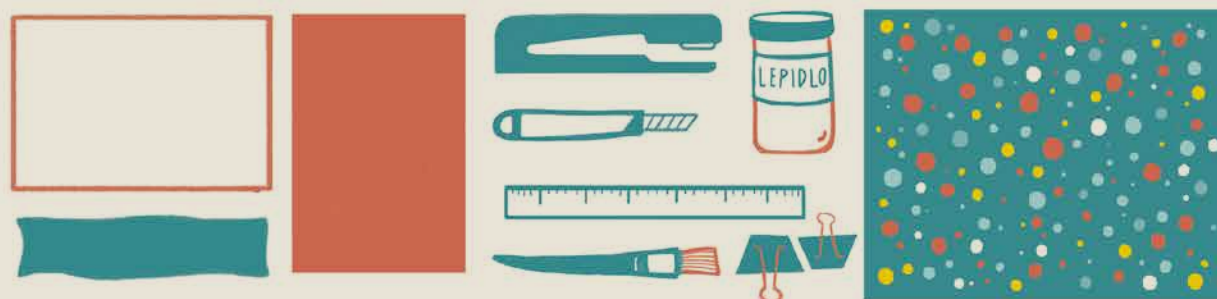
„Šmíkalové?“ podívala se Evženie na vnučku.

„Nikdo jiný to být nemohl. Ti chodí a kradou hudební nástroje, protože když je kolem nich ticho, tak je strašně moc svrbí záda a můžou se uškrábat k smrti. Jedině když je polechtají zvuky klavírů, kytary nebo houslí, tak jsou v klidu. Jen nechápu, proč těch nástrojů potřebovali tolik, ti museli mít velkou šmíkalovinu...” Evženie i Emilka koukaly do prázdného obchodu a drbaly se na hlavách, jako by samy trpěly šmíkalovinou, a nemohly tomu přijít na kloub. Další zmizení na sebe nenechala dlouho čekat. Když Emilka i s maminkou přišly na návštěvu k babičce, obě se tvářily úplně vyděšeně. Místo svých krásných dlouhých vlasů měly na hlavě ježka, jako by je někdo oškubal. Evženie na ně koukala se směsicí lítosti a zvědavosti.

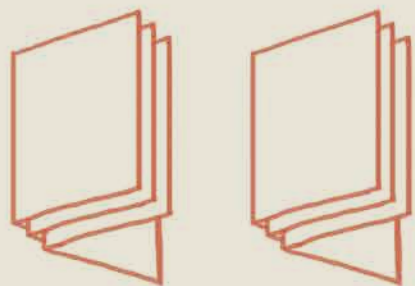

DENÍK SNŮ

VYTVOŘ SI VLASTNÍ ZASTAVÁRNU JAKO MÁ KUNA. JAKÉ JSOU TVOJE SNY? NAKRESLI JE, POPIŠ, VYSTŘIHNÍ Z ČASÁKU A NALEP. ALE DÁVEJ POZOR, CO SI PŘEJEŠ, ABY TI TVÁ PŘÁNÍ NEPŘINESLA NĚJAKOU PĚKNOU POLÍZANICI.

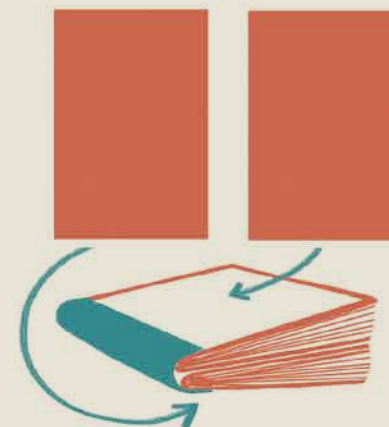
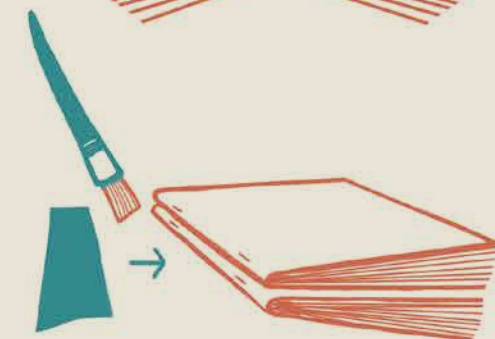
1) VYTVOŘ SI DVĚ HROMÁDKY PAPÍRŮ (PO 10 LISTECH). LISTY Z KAŽDÉ HROMÁDKY PŘELOŽ NA PŮL, TÍM TI VZNIKNOU SVA SEŠÍTKY.

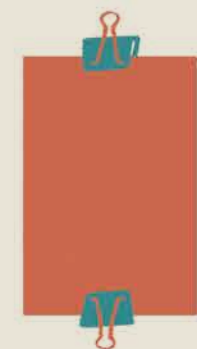
2) DELŠÍ SEŠÍVAČKOU LISTY SEŠIJ K SOBĚ (PŘÍPADNĚ POUŽIJ JEHLU A NIT).

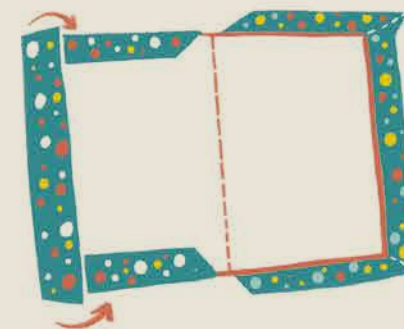
3) SLEP OBA SEŠITY K SOBĚ PROUŽKEM LÁTKY (POUŽIJ KLIP PŘI SCHNUTÍ LEPIDLA).

4) NA PŘEDNÍ A ZADNÍ STRANU PŘILEP KARTON, ABY TI VZNIKLY DESKY.

5) OPĚT POUŽIJ KLIP PŘI SCHNUTÍ LEPIDLA

6) POUŽIJ BALICÍ PAPÍR, NOVINY, LÁTKU NEBO PAPÍR S VLASTNÍM DEKOREM A VYTVOŘ SI PŘEBAL PRO SVŮJ DENÍK.

HOTOVO!
A TEĎ UŽ
JENOM SNI!